

การพัฒนาความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของครูโดยใช้การพัฒนาบทเรียน ร่วมกันผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ*

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์**

วศินี รุ่งเรือง***

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้ของครูโดยใช้การพัฒนาบทเรียนร่วมกันผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ 2) ศึกษาความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของครูโดยใช้การพัฒนาบทเรียนร่วมกันผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ และ 3) ศึกษาความคิดเห็นของครูที่มีต่อการพัฒนาบทเรียนร่วมกันผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย คือครู โรงเรียนเทศบาลโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร จำนวน 20 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ 1) แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้ของครู 2) แบบบันทึกการเรียนรู้ของครู และ 3) แบบสอบถามความคิดเห็นของครูที่มีต่อการพัฒนาบทเรียนร่วมกันผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ ดำเนินการเก็บข้อมูลระหว่างเดือนตุลาคม 2559 - กันยายน 2560 และวิเคราะห์ข้อมูลโดยสถิติร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ครูมีความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (ร้อยละ 83.67)
2. จำนวนครูร้อยละ 100 มีแผนการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความสามารถในการจัดการเรียนรู้ และครูมีความสามารถในการจัดการเรียนรู้อยู่ในระดับดี
3. ครูมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน ผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.46$)

คำสำคัญ: ชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ, การพัฒนาบทเรียนร่วมกัน, การจัดการเรียนรู้

* บทความวิจัย, คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2561

** รองศาสตราจารย์, คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร, E-mail: Advisor91@gmail.com

*** นิสิตการศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน, มหาวิทยาลัยนเรศวร, E-mail: yueywasinee@gmail.com

Development of Teachers' Learning Management Abilities using Lesson Study through Professional Learning Community *

Chaiwat Sutthirat **

Wasinee Rungruang ***

Abstract

This research aimed to; 1) Study knowledge and understanding in learning management of teachers 2) Study the learning management abilities of teachers using lesson study through professional learning community and 3) Study teachers' perception of lesson study through professional learning community. Participants used in research were 20 teachers in Phoprathapchang School, Pichit province. The research instruments consisted of; 1) The knowledge and understanding test on the teacher's learning management. 2) The teachers' learning log, and 3) The teachers' perception in lesson study through professional learning community questionnaire. The data collection conducted from October 2016 to September 2017. The analysis of data using percentage, mean, standard deviation and content analysis.

The research findings were as follows:

1. The teachers had the highest level of knowledge and understanding about the learning management (83.67%).
2. All of teachers (100%) have had a lesson plan to promote learning management abilities and have a learning management abilities in good level.
3. Teachers have perception with the development of lesson study through the professional learning community at a high level ($\bar{X} = 3.46$).

Keywords: Professional Learning Community, Lesson Study, Learning Management

* Research Articles, Faculty of Education, Naresuan University, 2018

** Associate Professor, Faculty of Education, Naresuan University, E-mail: Advisor91@gmail.com

*** Student in Doctor of Education Program in Curriculum and Instruction, Naresuan University, E-mail: yueywasinee@gmail.com

บทนำ

จากกรอบแนวทางการขับเคลื่อนการศึกษาของประเทศในด้านที่ 2 คือ การปฏิรูปการเรียนรู้ โดยผลการวิจัยชี้ชัดว่า การศึกษาจะประสบความสำเร็จหรือไม่ ปัจจัยสำคัญที่สุดเรื่องหนึ่งคือ การจัดการเรียนรู้ จึงได้มีแนวทางและมาตรการในการดำเนินการคือ การส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมตามศักยภาพและความหลากหลายของผู้เรียน ซึ่งผู้ที่มีบทบาทหลักในการดำเนินการให้สอดคล้องกับมาตรการดังกล่าวคือครู เพราะครูเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการจัดการเรียนรู้ เป็นตัวแปรสำคัญที่จะนำไปทำนายหรือคาดหมายคุณภาพของผู้เรียนได้โดยตรง

ปัจจุบันการจัดการเรียนการสอนของครูในภาพรวม พบว่า ครูยังขาดความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนรู้ (อำนาจ นาคทัต, 2542) จึงควรมีแนวทางในส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ของครูที่สามารถสร้างและพัฒนาผู้เรียนให้เกิดทักษะที่จำเป็นสำหรับโลกในศตวรรษที่ 21 ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักเรียนรู้ด้วยตนเอง เรียนในเรื่องที่สอดคล้องกับความสามารถและความต้องการของตนเอง และได้พัฒนาศักยภาพของตนเองอย่างเต็มที่ ทำให้สามารถสร้างองค์ความรู้ผ่านกระบวนการคิดด้วยตนเอง เน้นการปฏิบัติจริง สามารถทำงานเป็นทีมได้ โดยครูเปลี่ยนจากผู้บรรยายเป็นโค้ช เป็นผู้เอื้ออำนวยให้เกิดการเรียนรู้

การพัฒนาวิชาการให้แก่ครูให้มีความรู้และความสามารถในการจัดการเรียนรู้ที่ทันสมัยผ่านการเรียนรู้ร่วมกันโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานจึงจำเป็นอย่างยิ่งซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ (Professional Learning Community) ที่เน้นการร่วมมือร่วมพลังของครูในการทำงานเพื่อสะท้อนผลการปฏิบัติและการตรวจสอบหลักฐานที่แสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติงานของครูผู้สอนและผลการเรียนรู้ของผู้เรียนเพื่อช่วยให้เกิดการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนโดยเฉพาะอย่างยิ่งภายในชั้นเรียน (McLaughlin and Talbert, 2006) อีกทั้งยังสอดคล้องกับวรรณกรรม ชูกานีนิค (2557, น.95) ที่ว่าชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ ถือเป็นกลยุทธ์ในการปฏิรูปการจัดการเรียนรู้ที่สำคัญมีหลายพื้นที่ได้นำแนวคิดนี้ไปพัฒนาการจัดการเรียนรู้และโรงเรียนโดยเฉพาะช่วงแห่งการปฏิรูปการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ซึ่งส่งผลให้ชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ เป็นเครื่องมือสำคัญในการปฏิรูปการจัดการเรียนรู้ของกลุ่มครูและนักการศึกษา

การพัฒนาครูในอีกแนวทางหนึ่ง ที่สอดคล้องกับแนวคิดดังกล่าว คือ การพัฒนาบทเรียนร่วมกัน (Lesson study) เป็นกระบวนการที่ช่วยในการพัฒนาและปรับปรุงการเรียนการสอน ทำให้ครูตระหนักและคำนึงถึงความเหมาะสมในการเลือกใช้บทเรียน วิธีการสอน และสื่อการเรียนรู้ อีกทั้งยังส่งเสริมความร่วมมือระหว่างครู ในการแสดงความคิดเห็น อภิปรายถึงแนวทางการปรับปรุงแก้ไข แลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับวิธีสอนและการจัดการเรียนรู้ และพัฒนาบทเรียนให้มีคุณภาพ เพื่อพัฒนาวิชาชีพทั้งในด้านความรู้

และการจัดการเรียนการสอนกระบวนการดังกล่าว ประกอบด้วย การวางแผนร่วมกัน การปฏิบัติงานพัฒนาผู้เรียนร่วมกัน การสังเกตการสอนร่วมกัน และการสะท้อนคิดร่วมกัน เป็นกระบวนการที่สอดคล้องกับการทำงานในชั้นเรียนจริงของครูโดยตรง ทำให้ครูได้ศึกษาและพัฒนาความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของตนเองต่อไปอย่างไม่หยุดยั้งซึ่งจะทำให้ครูเกิดองค์ความรู้และประสบการณ์จัดการเรียนรู้ที่ยั่งยืน และสามารถนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้ ไปพัฒนาทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ได้อย่างมีคุณภาพ

ด้วยเหตุผลดังกล่าว การพัฒนาความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของครูโดยใช้การพัฒนาบทเรียนร่วมกันผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเป็นส่วนช่วยพัฒนาครูจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนให้เป็นที่ไปตามกรอบแนวทางการขับเคลื่อนการศึกษาของประเทศที่เป็นผลผลิตทางการศึกษาและหลักสูตรของชาติที่กำหนดไว้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้ของครู โดยใช้การพัฒนาบทเรียนร่วมกันผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ
2. เพื่อศึกษาความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของครู โดยใช้การพัฒนาบทเรียนร่วมกันผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ
3. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูที่มีต่อการพัฒนาบทเรียนร่วมกันผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพที่ส่งเสริมความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของครู

แนวคิดและทฤษฎีในการวิจัย

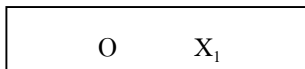
การวิจัยครั้งนี้จะใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ (Professional Learning Community) เป็นกรอบแนวทางในการพัฒนาครู ให้สามารถทำงานร่วมกัน ผ่านการเรียนรู้ร่วมกัน ซึ่งจะมีกระบวนการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน (Lesson study) ประกอบด้วย การวางแผนร่วมกัน (PLAN) การปฏิบัติงานพัฒนาผู้เรียนร่วมกัน (DO) การสังเกตการสอนร่วมกัน (SEE) และการสะท้อนคิดร่วมกัน (REFLECT) เป็นกระบวนการในการพัฒนาครูที่จะได้เรียนรู้ร่วมกัน ในการพัฒนานวัตกรรมที่สามารถส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21 ได้ โดยมีกรอบแนวคิดในการวิจัยดังภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-Experimental Research) ดำเนินการทดลองตามแบบแผนการวิจัย One-Group Posttest-Only Design ดังนี้

ภาพที่ 2 แบบแผนการวิจัย One -Group Posttest- Only Design

สัญลักษณ์ที่ใช้ในแบบแผนการทดลอง

O = การพัฒนาโดยใช้การพัฒนาบทเรียนร่วมกันผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ

X₁ = คะแนนการวัดความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้ของครูหลังการพัฒนา (Posttest)

ซึ่งมีรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูโรงเรียนเทศบาลโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร ใน 5 กลุ่มสาระการเรียนรู้ คือ วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ภาษาต่างประเทศ ภาษาไทย และสังคมศึกษาฯ จำนวน 20 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรต้น คือ การพัฒนาบทเรียนร่วมกันผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ

ตัวแปรตาม คือ 1) ความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้ของครู 2) ความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของครู และ 3) ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการพัฒนาบทเรียนร่วมกันผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้ของครู มีลักษณะเป็นข้อสอบแบบถูก-ผิด จำนวน 15 ข้อ ข้อคำถามผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยการตรวจสอบด้วยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ซึ่งมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ระหว่าง 0.67-1.00 มีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.20-1.00 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.83

2. แบบบันทึกการเรียนรู้ของครู มีลักษณะเป็นข้อคำถามแบบปลายเปิด (Open-ended) 5 ตอน คือ ตอนที่ 1 คำชี้แจง ตอนที่ 2 ข้อมูลสมาชิกในชุมชนแห่งการเรียนรู้ (PLC) ตอนที่ 3 การดำเนินการตามกระบวนการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน ประกอบด้วย วางแผนร่วมกัน (PLAN) ปฏิบัติงานพัฒนาผู้เรียนร่วมกัน (DO) สังเกตการสอนร่วมกัน (SEE) และสะท้อนคิดร่วมกัน (REFLECT) ตอนที่ 4 การสะท้อนความรู้ และ ตอนที่ 5 สรุปองค์ความรู้ อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ ซึ่งผ่านการพิจารณาความสอดคล้องของแต่ละรายการของแต่ละตอน โดยการตรวจสอบด้วยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ซึ่งให้ข้อเสนอแนะเป็นข้อมูลเชิงคุณภาพ และปรับปรุงตามข้อเสนอแนะแล้ว

3. แบบสอบถามความคิดเห็นของครู ที่มีต่อการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน ผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพมีลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 3 ด้าน ประกอบด้วย สิ่งที่ต้องต่อการพัฒนา กระบวนการพัฒนาและผลการพัฒนารวม 15 ข้อ ข้อคำถามผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยการตรวจสอบด้วยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ซึ่งมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ระหว่าง 0.67-1.00 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.97

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ มีขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ประสานกับโรงเรียนเพื่อชี้แจงกระบวนการพัฒนาครู
2. ดำเนินการพัฒนาความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของครูโดยใช้การพัฒนาบทเรียนร่วมกันผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ ดังนี้

2.1 ปฏิบัติการพัฒนาบทเรียนร่วมกันผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพพร้อมกัน 4 ครั้ง ใน 2 ภาคเรียน ดังนี้

1) ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 วางแผนพัฒนางาน ดำเนินการ 2 ครั้ง ตามกระบวนการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน 1 รอบ ดังนี้

1.1) วางแผนร่วมกัน (PLAN) โดยการวางแผนพัฒนางานนวัตกรรมของตนเองจากสภาพและปัญหาที่แท้จริงของห้องเรียนของตนเอง

1.2) ปฏิบัติงานพัฒนาผู้เรียนร่วมกัน (DO) โดยการนำนวัตกรรมของตนเองลงสู่การปฏิบัติการสอนจริงในห้องเรียนของตนเอง

1.3) สังเกตการสอนร่วมกัน (SEE) โดยครูทุกคนใน PLC ร่วมกันสังเกตการสอน ตามที่นวัตกรรมของกลุ่มที่พัฒนาขึ้น แล้วบันทึกการสอนไว้ เพื่อนำผลการสังเกตไปคิดร่วมกันในการพัฒนางาน

1.4) สะท้อนคิดร่วมกัน (REFLECT) โดยครูทุกคนใน PLC ร่วมกันสะท้อนสิ่งที่ตนเองเห็นจากการสังเกต แล้วให้ข้อสังเกต ข้อเสนอแนะในทางบวก ที่จะช่วยให้ นวัตกรรมที่ร่วมกันพัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพสูงขึ้น

2) ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560 พัฒนางานต่อยอดองค์ความรู้ ดำเนินการ 2 ครั้ง ตามกระบวนการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน 2 รอบ คือ รอบที่ 1 พฤษภาคม-มิถุนายน 2560 และรอบที่ 2 กรกฎาคม-สิงหาคม 2560) แต่ละรอบดำเนินการ ดังนี้

2.1) วางแผนร่วมกัน (PLAN) โดยการวิเคราะห์ผลการพัฒนาเดิม เพื่อนำวางแผนพัฒนางานนวัตกรรมของตนเองใหม่หรือต่อยอดองค์ความรู้จากเดิม

2.2) ปฏิบัติงานพัฒนาผู้เรียนร่วมกัน (DO) โดยการนำนวัตกรรมของกลุ่มที่ร่วมกันพัฒนาขึ้นลงสู่การปฏิบัติการสอนจริงในห้องเรียนของตนเอง

2.3) สังเกตการสอนร่วมกัน (SEE) โดยครูทุกคนใน PLC ร่วมกันสังเกตการสอน ตามที่นวัตกรรมของกลุ่มที่พัฒนาขึ้น แล้วบันทึกการสอนไว้ เพื่อนำผลการสังเกตไปคิดร่วมกันในการพัฒนางาน

2.4) สะท้อนคิดร่วมกัน (REFLECT) โดยครูทุกคนใน PLC ร่วมกันสะท้อนสิ่งที่ตนเองเห็นจากการสังเกต แล้วให้ข้อสังเกต ข้อเสนอแนะในทางบวก ที่จะช่วยให้ นวัตกรรมที่ร่วมกันพัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพสูงขึ้น

3. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

3.1 ทดสอบความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้ของครู โดยใช้แบบทดสอบความรู้ ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้ของครูหลังการพัฒนา

3.2 ประเมินความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของครู ด้วยแบบบันทึกการเรียนรู้อของครูหลังการพัฒนา

3.3 สอบถามความคิดเห็นของครู โดยใช้แบบสอบถามความคิดเห็นของครู ที่มีต่อการพัฒนาบทเรียนร่วมกันผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพหลังการพัฒนา

การวิเคราะห์ข้อมูล

ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

1. วิเคราะห์แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้ของครูดำเนินการดังนี้

1.1 นำแบบทดสอบความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้ของครู หลังพัฒนามาตรวจให้คะแนน ซึ่งมีเกณฑ์การให้คะแนนคือ ถ้าตอบถูกต้องตามที่เฉลยให้ 1 คะแนน ถ้าตอบผิดหรือไม่ตอบให้ 0 คะแนน

1.2 นำผลคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์ผลการพัฒนา โดยใช้สถิติร้อยละ

2. วิเคราะห์แบบบันทึกการเรียนรู้ของครู ดำเนินการโดยนำข้อมูลที่ได้จากแบบบันทึกการเรียนรู้มาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่อสรุปผลการศึกษาความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของครูที่เกิดขึ้นตามกระบวนการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน ดังประเด็นต่อไปนี้ 1) ปัญหาที่พบ สาเหตุของปัญหา และประเด็นที่สนใจพัฒนาาร่วมกันของกลุ่ม PLC 2) ชี้อนวัตกรรมที่ช่วยกันพัฒนา ปัญหาที่ควรได้รับการพัฒนา วัตถุประสงค์ของนวัตกรรม ลักษณะของนวัตกรรม แผนการทดลองใช้นวัตกรรม และเครื่องมือวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน 3) ผลของการทดลองใช้นวัตกรรมที่เกิดกับผู้เรียน จุดเด่นและข้อจำกัดของกระบวนการทดลองใช้นวัตกรรม ปัจจัยที่เกื้อหนุน /อุปสรรคในการทดลอง และสิ่งที่ PLC ได้เรียนรู้จากการทดลอง 4) สิ่งที่เรียนรู้และเข้าใจชัดเจนแล้ว สิ่งที่ยังไม่เข้าใจชัดเจน (แม้จะได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้แล้ว) และสิ่งที่คิดว่าจะพัฒนาต่อไป เพื่อนำมาใช้เป็นข้อมูลสำหรับการพัฒนา และปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนของครูต่อไป

3. วิเคราะห์แบบสอบถามความคิดเห็นของครู ที่มีต่อการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน ผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ ดำเนินการดังนี้

3.1 นำแบบสอบถามมาตรวจให้คะแนน ซึ่งกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน 4 ระดับ ดังนี้

4 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด

3 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

2 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง

1 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย

3.2 นำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป วิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) จากนั้นนำผลมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ 4 ระดับ ดังนี้

3.51 – 4.00 หมายถึง ครูมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด

2.51 – 3.50 หมายถึง ครูมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

1.51 – 2.50 หมายถึง ครูมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง

1.00 – 1.50 หมายถึง ครูมีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย

สรุปผลการวิจัย

1. ครูมีความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้หลังการพัฒนาโดยใช้การพัฒนาบทเรียนร่วมกันผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (ร้อยละ 83.67)
2. จำนวนครูร้อยละ 100 มีแผนการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความสามารถในการจัดการเรียนรู้และครูมีความสามารถในการจัดการเรียนรู้ในระดับดี
3. ครูมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาบทเรียนร่วมกันผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.46$)

อภิปรายผลการวิจัย

1. ครูมีความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การพัฒนาบทเรียนร่วมกันผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด น่าจะเนื่องมาจาก

1.1 การดำเนินการวิจัยได้มีการเตรียมการที่ดี โดยประสานกับโรงเรียนเพื่อสำรวจปัญหาและความต้องการในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนร่วมกับผู้บริหารและคณะครู จากนั้นจึงชี้แจงกระบวนการพัฒนาครูอย่างละเอียดชัดเจน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาความสามารถในการจัดการเรียนรู้

1.2 มีกระบวนการในการพัฒนาที่ดีที่ครูได้เรียนรู้ร่วมกัน พัฒนานวัตกรรมที่สามารถนำไปจัดการเรียนรู้ภายใต้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ เป็นกรอบแนวทางในการพัฒนาครูให้สามารถทำงานร่วมกันตามกระบวนการของการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน

1.3 มีกิจกรรมที่ดีตามกระบวนการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน ประกอบด้วยการวางแผนร่วมกัน (PLAN) ปฏิบัติงานพัฒนาผู้เรียนร่วมกัน (DO) สังเกตการสอนร่วมกัน (SEE) และสะท้อนคิดร่วมกัน (REFLECT) ซึ่งมีการดำเนินการได้อย่างสมบูรณ์ครบถ้วน

ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับหลักการแนวคิดที่ว่า ในการพัฒนาครูที่ตรงกับความต้องการของครู ส่งผลให้ครูนำความรู้ที่ได้จากการพัฒนามาใช้ในสถานการณ์จริงในชั้นเรียนได้ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2551ก, น.128-131)

2. จำนวนครูร้อยละ 100 มีแผนการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความสามารถในการจัดการเรียนรู้ และครูมีความสามารถในการจัดการเรียนรู้อยู่ในระดับดี น่าจะเนื่องมาจาก

2.1 กระบวนการพัฒนามีการฝึกซ้ำ ๆ อย่างต่อเนื่องเป็นจำนวน 4 ครั้ง ใน 2 ภาคเรียน ซึ่งมีเวลาต่อเนื่องและเพียงพอต่อการพัฒนา จึงทำให้ครูมีการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้จนมีคุณภาพ นำไปใช้ได้พัฒนาผู้เรียนได้

2.2 การมีส่วนร่วมของผู้เชี่ยวชาญภายนอกหรืออาจารย์มหาลัย ช่วยทำให้ครูก่อเกิดองค์ความรู้ใหม่ และเกิดการเรียนรู้ที่ชัดเจนขึ้นสามารถจัดการเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี

2.3 มีกระบวนการที่ได้ทบทวนสะท้อนคิดร่วมกันหลาย ๆ ครั้ง ทำให้ครูใน PLC มีความเข้าใจและเห็นแง่มุมในการพัฒนานวัตกรรมที่ดียิ่งขึ้น สามารถพัฒนาต่อขอคนนวัตกรรม และนำไปจัดการเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี

ผลการวิจัยดังกล่าว สอดคล้องกับหลักการแนวคิดที่ว่ากระบวนการพัฒนาครู โดยใช้บริบทชั้นเรียนและสถานศึกษาเป็นฐาน (Classroom/School-based Development) ผ่านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของครูและผู้ที่เกี่ยวข้องบนฐานของความเข้าใจในบริบท และสภาพปัญหาจริงของผู้เรียนและสถานศึกษาของตน ถือเป็นการพัฒนาครูที่คืนครูสู่ศิษย์ สร้างการเปลี่ยนแปลงการเรียนการสอนได้ (ชาโรณี ตรีวิญญู, 2560, น. 300) และสอดคล้องกับงานวิจัยของสมใจ มณีวงษ์ (2556) ที่ได้ศึกษานวัตกรรมการศึกษาชั้นเรียน ผู้การปฏิบัติในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของประเทศไทย แล้วพบว่า ครูมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการสอน มีการจัดการเรียนการสอนตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียน นอกจากนี้ยังมีผลในทำนองเดียวกับ Lesson Study Group at Mills College (2004) ได้ทำการวิจัยถึงการเปลี่ยนแปลงของครู เป็นผลเนื่องมาจากกระบวนการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน พบว่า ส่งผลให้ครูมีความรู้อย่างลึกซึ้งเกี่ยวกับเนื้อหา รายวิชาการเรียนการสอนแนวคิดทฤษฎีและมาตรฐานต่าง ๆ ได้พัฒนาการเรียนรู้ร่วมกันของกลุ่ม และผลการวิจัยดังกล่าว มีผลในทำนองเดียวกับ Meyer (2006) ได้ทำการศึกษาผลของการพัฒนาบทเรียนร่วมกันที่เกิดขึ้นกับครูและผู้เรียนในโรงเรียน แล้วพบว่า ทำให้ครูมีการทบทวนเกี่ยวกับการจัดการเรียนของตนเองมีการจัดการเรียนสอนที่ใช้กิจกรรมการแก้ปัญหา และส่งเสริมให้มีการเรียนรู้แบบกลุ่ม

3. ครูมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน ผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ โดยรวมอยู่ในระดับมาก น่าจะเนื่องมาจาก

3.1 เป็นการทำงานแบบร่วมมือรวมพลัง โดยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนร่วมกับเพื่อนครู ผู้เชี่ยวชาญภายนอกและผู้บริหาร ทำให้เกิดความกระตือรือร้น และความพยายามในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของตน ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

3.2 แหล่งฝึกที่ใช้ในการพัฒนาครู มีความเหมาะสมต่อการเรียนรู้ ซึ่งอยู่ในชั้นเรียนจริงของครู ทำให้การพัฒนาครูไม่ใช่การนำครูออกจากห้องเรียน ครูจึงได้แก้ปัญหาที่แท้จริงในห้องเรียนของตนเอง

3.3 การพัฒนาครูมีสื่อที่ต่อเนื่องต่อการพัฒนา ได้แก่ เอกสารและวัสดุอุปกรณ์ในการพัฒนา มีประโยชน์ต่อการเรียนรู้ มีการนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ เช่น โปรแกรม Line ที่ช่วยในการติดต่อสื่อสาร และพูดคุยในการพัฒนางาน ทำให้เห็นพัฒนาการและการตอบสนองของครูในแต่ละกลุ่ม PLC อย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

การจัดกิจกรรมตามกระบวนการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน ผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ ควรมีการชี้แจงการใช้ให้มีการศึกษาแบบบันทึกการเรียนรู้อย่างละเอียด เพื่อความถูกต้องในกระบวนการดำเนินงาน และเพื่อประสิทธิภาพอย่างแท้จริง

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

จากผลการวิจัย พบว่า ครูมีความสามารถในการจัดการเรียนรู้อยู่ในระดับดี แต่ในระหว่างการจัดการเรียนรู้ ยังพบว่าครูนำจิตวิทยาการเรียนรู้มาใช้ค่อนข้างน้อย และใช้วิธีการสอนและเทคนิคการสอนที่ไม่ค่อยมีความหลากหลาย ในการวิจัยครั้งต่อไป จึงควรพัฒนาครูในประเด็นของการใช้จิตวิทยาการเรียนรู้ เช่น การสร้างแรงจูงใจ การเสริมแรง และการใช้วิธีการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เหมาะสมกับผู้เรียนและเนื้อหา เพื่อนำไปสู่การจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

ชาริณี ดรีวีร์ญญู. (2560). การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพด้วยการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน:

แนวคิดและแนวทางสู่ความสำเร็จ. *วารสารครุศาสตร์*, 45(1), 299-319.

วรลักษณ์ ชุกำเนิด. (2557). โรงเรียนแห่งชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู เพื่อการพัฒนาวิชาชีพครูที่เน้นผู้เรียนเป็นหัวใจสำคัญ. *วารสารวิทยบริการ*, 25(1), 93-102.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2551 ก). *สมรรถนะครูและแนวทางการพัฒนาครูในสังคมที่เปลี่ยนแปลง*. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.

สมใจ มณีวงษ์. (2556). *การนำนวัตกรรมการศึกษาชั้นเรียน (Lesson Study) สู่อุปกรณ์ปฏิบัติในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของประเทศไทย*. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (สาขาการบริหารการศึกษา).

มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.

- อำนาจนาคทัต. (2542). *การพัฒนาการอาชีพศึกษาระบบทวิภาคีของสุราษฎร์ธานี*. วิทยานิพนธ์
การศึกษามหาบัณฑิต (สาขาการบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- Lesson Study Group at Mills College. (2004). *Development of instructional capacity through lesson
study*. Retrieved October 1, 2018, from <http://www.lessonresearch.net/>
- McLaughlin, M.W. and Talbert, J.E. (2006). *Building school-based teacher Learning communities:
Professional strategies to improve student achievement* (Vol.45). Teachers College Press.
- Meyor, D. (2006). *Lesson Study: The Effect on Teachers and Students in Urban Middle
School*. Baylor University.

*****